

Vuk'uzenzele

Produced by Government Communications (GCIS)

Afrikaans/English

| February 2017 Edition 1

Education for all

GOVERNMENT is working to ensure that learners who are social grant beneficiaries have access to higher education.

Noluthando Motswai

The Department of Social Development, in partnership with the National Student Financial Aid Scheme (NSFAS), is making sure that children who receive social grants are able to further their studies at institutions of higher learning.

As part of the partnership, social grant beneficiaries would not be double means tested for financial eligibility.

"This policy-reforming initiative is in its infancy but it allows academically eligible

social grant beneficiaries not to be double means tested for financial eligibility. A special outreach project was initiated in October 2016,

which was aimed at reaching a large number of poor and vulnerable children in Grade 12 eligible to apply for NSFAS funding for the 2017 academic year," said Social Development Minister Bathabile Dlamini.

Minister Dlamini explained that as a way of providing comprehensive and integrat-

ed services for social grant beneficiaries, her department, the Department of Basic Education and the South African Social Security Agency signed a Protocol Agreement.

"The current Protocol Agreement was extended to include NSFAS to ensure that poor children have access to financial assistance to either study at universities or Technical and Vocational Education and Training (TVET) colleges."

At the heart of this initiative is tracking and reporting on the investment government is making to improve the quality of lives of children through linking of administrative data systems.

"This is made possible by

Grant beneficiaries in numbers:

1. 188 758 matric learners were social grant beneficiaries.
2. 112 409 social grant beneficiaries who wrote matric were female and live in Gauteng and KwaZulu-Natal
3. 41 percent received a Bachelor's pass.
4. Every month, more than 12 million children receive social grants
5. Every month R11 billion worth of social grants are distributed to poor South Africans

> Cont. page 5

The State of the Nation Address

Page 4

Bicycles for KZN learners

Page 5

ALSO AVAILABLE ON:

@VukuzenzeleNews
Vuk'uzenzele

Websites: www.gcis.gov.za
www.vukuzenzele.gov.za
E-mail: vukuzenzele@gcis.gov.za
Tel: (+27) 12 473 0179

Free Copy

STATE OF THE NATION ADDRESS

Thursday, 09 February 2017, from 19:00

#SONA2017

GovernmentZA

Live on television and radio.

Together we move South Africa forward

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

T 2030
NDP

Gesoute meubelmakers kry befondsing

Zithini Dlamini

Timothy Nhlengethwa het amper moed opgegee toe die meubelonderneming wat hy meer as 20 jaar lank bestuur het, nie meer winsgewend was nie.

Tydens omvattende vergaderings met die Landelike Ontwikkelingsprogram in Mkhondo, waar hy as die voorsitter van die plaaslike koöperasies dien, het Nhlengethwa gehoor dat die Departement van Landelike Ontwikkeling en Grondhervorming bystand aan landelike ondernemings bied en besef dat dit ook sy onderneming kon help.

Hy het navraag gedoen en uiteindelik sy versoek namens Onegoal Multiservice-koöperasie, wat in 2014 goedgekeur is, ingeënd. Deur die Landelike On-

Timothy Nhlengethwa (regs) en Bongani Mhlongo is al 20 jaar lank in die meubelbedryf.

derneming- en Nywerheidsontwikkeling se plaaslike tak, het die departement materiaal vir meubels, ma-

sjinerie en beskermende klerke vir die koöperasie gekoop.

Die koöperasie bestaan uit

vyf lede, naamlik Nhlengethwa, wat die voorsitter is, drie jongmense en twee volwassenes.

Die koöperasie doen sake vanuit 'n gehuurde perseel wat aan die Mkhondo Plaaslike Munisipaliteit behoort. Hulle produkte sluit onder meer laai-kaste, kombuis- en slaapkamer-kaste en liasseer-en vertoonkabinette in.

Die adjunkvoorsitter van die koöperasie, Bongani Mhlongo, sê hy hoop om die onderneming uit te brei en meer klante te lok. "Ons benodig ook 'n vertoonlokaal waar ons, ons produkte kan uitstal," sê Mhlongo.

Hul huidige perseel is nie groot genoeg om as vertoonlokaal te dien nie, maar hulle is optimisties dat hul soektag na 'n groter lokaal vrugte sal afwerp namate die onderneming groei. □

*Zithini Dlamini werk vir die Mpumalanga Departement van Landelike Ontwikkeling en Grondhervorming.

Landelike koöperasies genereer miljoene

Siya Miti

Danksy regeringsbefondsing, is boere in die Oos-Kaap nou deel van die landbouverwerkingsketting.

In Maart 2016 het die Oos-Kaapse LUR vir Landelike Ontwikkeling en Landelike Hervorming, Mlibo Qoboshiyane, handelsmerk-mielie-meelprodukte wat deur ses Mqanduli-boerderykoöperasies geproduseer word aan die plaaslike kleinhandelsektor bekendgestel.

Die boere kon vir die eerste keer hul supermieliemeel en stampmielies by 'n kleinhandelsupermark in King William's Town verkoop. Hulle produk is in 10,5 kg-, 12,5 kg- en 40 kg-pakke beskikbaar.

Hierdie ontwikkeling het gepaard gegaan met die bekendstelling van die landelike koöperasies wat deel uitmaak van die Mqanduli Landelike Ondernemings

Boere in die Oos-Kaap trek voordeel uit die grond danksy inisiatiewe wat deur die Regering befonds word.

PICTURE: ECRDA

se ontwikkelingskern as kommersiële boere en voedselverwerkers.

Die regeringsbefondse

"As jy 'n huis gratis kry, moet jy die grond bewerk sodat jy kan eet en die oorskot kan verkoop."

Mqanduli-ontwikkelingskern, wat tans in sy derde jaar is, beskik oor die potensiaal

om inkomste vir die ongeveer 300 boere wat dit bestuurte genereer, sê Sithembile Zibi, die verteenwoordiger van die Mqanduli-ontwikkelingskern en 'n gekwalifiseerde prokureur.

"Hierdie ontwikkelingskernprogram neem ons opbrengs deur die waardeketting totdat dit die mark bereik; dit het ons lewens verander. Ons kinders word tans as trekkerbestuurders of in die graanmeulens aangeset, waar hulle opleiding ontvang," sê Zibi.

LUR Qoboshiyane moedig gemeenskappe aan om die grond produktief te benut.

"Ons moet verstaan dat ons nou 'n ernstige saketerrein betree. As ons nie produseer nie, sal kos duurder word. As jy 'n huis gratis kry, moet jy die grond bewerk sodat jy kan eet en die oorskot kan verkoop."

Met die bekendstelling van die Oos-Kaapse Landelike Ontwikkelingsagentskap se jongste jaarverslag, het die hoof uitvoerende beampete, Thozamile Gwanya, gesê die

provinsiale landbou-ontwikkelingsagentskap het in die 2015/16-boekjaar lenings ten bedrae van R14,8 miljoen aan landelike entrepreneurs goedgekeur.

"Benewens die lenings wat vir mielieproduksie by die Mqanduli- en Ncora-ontwikkelingskern beskikbaar gestel is, word informele groepe bestaansboere wat klein stukkies grond het, ook aangemoedig om as groepe aansoek te doen om vir produksielenings te kwalifiseer," het Gwanya verduidelik. □

Inkubatorprogram laat toerisme in Noordwes groei

KLEIN ONDERNEMINGS

in die toerismesektor wat in Pilanesberg, Noordwes geleë is, sal by 'n pas ingestelde inkubasieprogram baat.

Die Toerismeonderneming-ontwikkelings inkubator, wat deur die Departement van Toerisme bekendgestel is, is 'n daadwerklike hulpmiddel wat daarop gerig is om ondersteuning aan klein sakeondernemings in die toerismesektor te bied.

"Die program sal op lewensvatbare bestaande klein-, medium- en mikro-onderneemings (KMMO's) by uitgevoerde toerismenodusse fokus. Die KMMO's moet geaffilieer wees by 'n plaaslike toerisme-vereniging en moet in bedryf wees."

"KMMO's wat aan die program deelneem hoef nie aan enige omsetvereistes te voldoen nie. Die amptelike beskrywing van KMMO's ingevolge die Wet op Nasionale Kleinsake sal egter in aanmerking geneem word om hul gesiktheid vir insluiting in die inkubator te evaluer," het die Minister van Toerisme, Derek Hanekom, tydens die bekendstelling gesê.

Hy het gesê die sukses van

Koning Nyalala Pilane van die Bakgatla ba Kgafela (links); die Minister van Toerisme, Derek Hanekom; en Noordwes LUR vir Toerisme, Desbo Mohono, tydens die bekendstelling van die program vir toerisme-onderneemingsontwikkeling.

die inkubatorprogram sal grootliks van die gemeenskap se betrokkenheid afhang.

"Die sukses van ons programme berus op gehalte-leierskap sowel as 'n standvastige en bereidwillige gemeenskap

wat streef na sukses. Daardie strewe sal geleenthede vir ons mense skep."

Die voorsitter van die Bojanala Tour Operators Association, Lester Ntsabo, het namens die 50 inkubatorlede gesê die pro-

gram sal volhoubare groei in hul ondernemings verseker.

"As eienaars van toerisme-ondernemings het ons werlik hierdie soort ondersteuning nodig om ons ondernemings te laat groei. Toerisme is een van

die invloedrykste sektore wat ons ekonomiese dryf en daarom moet toerismeondernemings deur die Regering met kapsiteit ontwikkel en ondersteun word," sê Ntsabo.

Zinzi Lekoalo, wat 'n gastehuis in Mogawes besit, stem saam met Ntsabo. Sy het haar onderneming in 2011 begin met net vier kamers. Haar gastehuis het gegroeï en het tans 25 kamers, 'n raadsaal, konferensiesentrum, 'n kroeg en 'n restaurant.

Sy sê sy is vol vertroue dat die inkubatorprogram die ondernemings in en om die Pilanesberg-toerismenodus gaan help.

"Ons het baie hoë verwagtinge, veral dié van ons wat ons ondernemings wil laat groei, en glo dat hulle vir ons die regte koers sal aandui."

Die departement gaan die 50 ondernemings help om toegang tot meer markte, mentor-dienste en finansiële bestuur te verkry.

Die inkubatorprogram gaan ook in Mpumalanga van stapel gestuur word. ▀

Van sekuriteitswag tot werkgewer

ELLIOT MAROBELA

se storie getuig van harde werk en die vasberadenheid om ten alle koste te slaag.

Cathy Grosvenor

Danksy 'n openbare-privaatvennootskap met Thaba Chweu-munisipaliteit, kan Marobela hom weer naby sy geboorteplek vestig. Hy is in Matibidi, 50km vanaf Graskop gebore, en is nou die bestuurder van die Graskop-vakansieoord, wat 26 mense in diens het. Sy harde werk en deursettingsvermoë het daar toe gelei dat hy boudende sukses behaal het ondanks 'n landelike agtergrond en beperkte onderwysgeleenthede. Sy eerste werk was as 'n sekuriteitswag by Overvaal-oord.

Dié posisie het hom die geleenthed gebied om met eenvoudige nagontvangspligte te help. Hy het vyf jaar lank gewerk en studeer, kursusse deur Damelin-kollege gevolg en 'n diploma in kantooradministrasie verwerf. Intussen

Elliot Marobela, die eienaar van Graskop-vakansieoord, het groot planne vir dié onderneming.

het hy as deeltydse ontvangsklerk gewerk wanneer hy nie as sekuriteitswag diens gedoen het nie.

Hy het vinnig tot voltydse ontvangsklerk gevorder en is kort daarna by die Warmbad-oord as huishouding-

bestuurder aangestel. Onder sy leiding het die huishouding personeel daardie jaar twee bonusse verdien, sê Marobela.

In ooreenstemming met 'n veranderende Suid-Afrika, is Overvaal-oord as Aventura

herposioneer (tans Forever Resorts). Marobela het by 'n leerderskap deur die Gasvryheidsbedryf se Opleidingsraad gebaat, waarvolgens hy deur die groep se oorde geroteer het.

Hy het binne die groep vordering gemaak en 'n kwalifikasie in hotelbestuur verwerf. In 2008 het hy die bestuur van 'n klein probleemgeteisterde oord in Witrivier oorgeneem met die mandaat om die besheid om te keer.

Ná 22 jaar in die gasvryheidsbedryf het Marobela besluit om die Forever-groep te verlaat. Hy was 'n konsultant vir ander oorde en het 'n gastehuis en restaurant in Sabie oorgeneem. In 2013 het hy gehoor dat die Thaba Chweu-munisipaliteit 'n plaaslike persoon met toepaslike ervaring soek om 'n openbare-privaatvennootskap te sluit om die eens florerende Graskop-vakansieoord te laat

herleef, wat toe reeds lank verwaarloos was.

Op 24 Oktober 2013 is Marobela's Sre and Jre Investments and Trading (Pty) Ltd as die voorkeurbieër gekies. Die 15-jaarkontrak is 'n jaar later in 2014 onderteken. Hoewel Marobela ongelukkig nie daarin kon slaag om regeringsbefondsing te verkry nie, onderhandel hy tans met die Nywerheidsontwikkelingskorporasie.

Die vakansieoord, wat sy deure in April 2015 oopgemaak het, het 26 nuut opgeknakte selfsorgeenhede; nog 12 rondawels is in aanbou en dit spog ook met 'n woon-wapark, wat byna voltooi is. Die oord – op die rand van 'n platorand, binne loopafstand van die dorp en naby Mpumalanga se bekendste toeriste-aantreklikhede – gaan binnekort gradeer word en Marobela hoop om drie sterre te verwerf. ▀